

gradu et dignitate; et accipiens, ministerium seu beneficium male usurpatum, nunquam recuperaturus, amittat.

II. Si quis aut episcopus, aut prælatus quislibet, contra præfixam regulam aliquod ecclesiasticum ministerium, vel etiam ipsam præbendam, quæ canonica dicitur, ordinare aut dare voluerit: libere liceat clericis contradicere, et vicinorum episcoporum iudicium, vel, si necesse fuerit, ipsam quoque sedem apostolicam appellare.

III. Item ut nullus episcoporum, vel prælatorum, aliquod novum beneficium de rebus ad jus Ecclesiæ pertinentibus ulterius præsumat contra canones alicui vendere aut dare. Quicumque vero aliquid ad jus Ecclesiæ pertinens, sub nomine beneficii, sive quolibet modo, ab ecclesia alienare hactenus præsumpsit: si adhuc superest, aut restituat Ecclesiæ quod male subtraxit, aut canonica mulctetur sententia.

IV. Nullus ecclesiam magnam vel parvam deinceps, sine consensu episcopi in cuius parochia est, a laicis præsumat accipere quolibet modo; sed neque a clerico, vel monacho, seu laico, sub pretii alicujus venalitate. Quod si fecerit, et vendens, et emens, ea carcat.

V. Confirmamus etiam ut non nisi in unius civitatis ecclesiis quisquam amodo aliquod clericale officium accipiat. Quod qui prævaricatus fuerit, canonica ultione feriatur.

VI. Præterea si quis episcoporum, presbyterorum, diaconorum aut subdiaconorum, post cognitum interdictum domini nostri papæ Nicolai, mulieris eujuslibet carnali detentus copula, a ministerio et beneficio altaris non cessavit; sive deinceps, cognoscens prælibatum apostolicæ sedis interdictum, aut mulierem, aut ministerium Ecclesiæ cum beneficio non statim deseruerit, nullam restitutionis in pri-

stino gradu veniam sibi reservasse cognoscat.

VII. Quicumque autem clericorum deinceps in armis militaverint, et beneficium et consortium clericorum amittant.

VIII. Quicumque laicorum alicui de iis quæ ad oblationem vel eleemosynam Ecclesiæ pertinent; sive sepulturam, sive saltem tertiam decimarum partem possidere, vendere, aut sub nomine beneficii alicui dare ulterius præsumperit, anathematis gladio feriatur.

IX. Quicumque consanguineam suam, aut quam consanguineus suus prius cognoverat, aut cujus consanguineam carnaliter in conjugium accepit, vel deinceps acceperit; vel postquam cognovit, non statim dimisit, aut cognoscens non dimiserit; aut qui uxorem alterius rapuit, seu rapuerit; vel qui suam uxorem sine iudicio episcopali dimittens, aliam duxit, vel duxerit: donec se fructuose tradat pœnitentiæ, a corpore et sanguine domini nostri Jesu, et a liminibus ecclesiæ se exclusum et alienatum, et omnimodis sicut putridum membrum a sano corpore præcisum gladio spiritus, quod est verbum Dei, agnoscat.

X. Quicumque monasticæ religionis desertor inventus fuerit, a regno Dei et a consortio Christianorum, sicut apostata, excludatur et alienus existat, donec respiciens digne pœniteat. Similiter qui ejusmodi digne pœnitentes recipere noluerit, tertio admonitus, si non acquieverit, a communione fratrum suspendatur, sive sit abbas, sive abbatissa, donec acquiescat.

Ego Stephanus sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis sacerdos vocatus, vice domini mei papæ Nicolai præsidens synodo, his constitutionibus a nobis canonicè promulgatis, parvitas meæ assensum præbens subscripsi. Deinde subscripserunt decem tam archiepiscopi quam episcopi.

STEPHANI CARDINALIS

EPISTOLA AD JOANNEM DOLENSEM EPISCOPUM.

Ut adsit synodo Romanæ Nicolai II post pascha, vel Turonensi a se habendæ ante mediam Quadragesimam (1).

Stephanus, Petri apostolorum principis et sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis, J....., Dolensis Ecclesiæ dicto archiepiscopo respiscere, et ad viam salutis et emendationis redire consulit.

Dominus meus pontifex summus et universalis papa Nicolaus te, quamvis rebellem et monitis salutariibus aversum, nequaquam tamen paterna et consueta Romanæ Ecclesiæ misericordia indignum iudicavit; sed missa, si tamen ad te pervenit, legatione, ad synodum quæ antiquo more Romæ post Pascha celebrabitur, adhuc tibi respiscendi locum donans, evo-

cavit. Sed et post datas ad te litteras, secundum consilii sui providentiam, et temporum eventorumque necessitatem, me ad has partes destinavit, et ut quæ possem in Ecclesia Gallicana, Deo juvante, conciliis cæterisque laboribus emendarem, vices suas mihi tradens, injunxit. Unde apud Turonum Dominica ante mediam Quadragesimam synodum indixi, ad quam, dominum meum sollicitudine, et mediocritatem tuam sumptibus et labore levans, sancti Petri ejusque vicarii mihi que tradita auctoritate te convoco, et ab omni periculo quod tibi ex parte

(1) Missa ante synodum supra descriptum.

principis civitatis ejusdem evenire possit securum A misericordia senties ecclesiasticæ districtio-
facio. Quod si nec ad nos nec ad dominum meum B par etiam mitto epistolæ hujus potestatis a domino
in dictis terminis venire volueris, vindictam absque C meo mihi traditæ.

IN CONGILIO BURDEGALENSI

Stephanus cardinalis, sedis apostolicæ legatus, cellam S. Clementis de Credonio monachis Vindocinensibus asserit.

(Edidit dom. MARTENE *Thez. Anecd.*, t. IV, col. 655, ex chartario Vindocinensi.)

Licet monachorum S. Albani querela, quam erga B quæ eodem pro necessitatibus monasterii sui Romam
monachos Vindocini de ecclesia Credonensi jure sibi perrexit, cum in concilio tunc coram Nicolao papa
habere videbantur, sæpius ventilata, injusta semper collecto cum cæteris astaret, et accusatori illi ra-
et de invidiæ orta radice legali judicio comprobata tione congrua de dono ecclesiæ monasterio Vindocini
sit : semper tamen eos verbis lacessere, et placitis facta, et de judicio Andegavis postea a sæpedicto
jam definitis iterum inquietare solita sua improbitate comite G. aliisque supranominatis viris publice de-
contendunt. Prima namque calumnia, quam eis de terminato, respondisset; commune domni papæ et
prædicta ecclesia intulerunt, audiente domno E [Eu- episcoporum qui adfuere decreto sancitum est præ-
sebio], Andegavorum pontifice, et domno W. [Wl- fatam ecclesiam S. Clementis de Credonensi castro
grino, tunc abbate S. Sergii, postea facto episcopo ad jus Sanctæ Trinitatis Vindocinensis cœnobii pro-
Cenomanis, domno quoque A. abbate S. Vincentii cul dubio legaliter pertinere. Tantis igitur tamque
ejusdem civitatis, multisque aliis probabilibus viris manifestis, et insuper tanta auctoritate definitis ju-
præsentibus coram Goffrido comite facta est, qui diciis sæpe convicti, innocentia adhuc immemores,
cum eos requisisset ut litteras vel testes exhiberent et tot injuriarum quas monachis Vindocini suis in
de donatione illa quam sibi a Suardo vetulo factam Christo, velint nolint, fratribus fecerant, penitus
fuisse asserebant, et quod pater suus Fulco comes non recordantes, rursus placita iterare, judices alios
et ipse donum illud auctoritasset, responderunt se in alienis regionibus adhibere conati sunt. Quasi vero
inde litteras nunquam habuisse; sed tamen utrum in aliam transcurrere patriam, examinatum rectitu-
testes habere possent ex hominibus temporis illius, dinis possit exstinguere veritatem. Post longum itaque
si spatium eis concederetur requirere. Comes vero tempus, cum quidam Stephanus B. Petri cardi-
Goffredus terminum illis annum integrum ponens, ut nalis dictus Romani antistitis Alexandri papæ lega-
infra testes suos, et undecunque, etiamsi de hostibus tione in Galliis fungeretur; remorante illo in Ande-
suis essent, fiducialiter et absque metu aliquo sibi gaviensi patria apud castrum Salmurum, ecce iterum
adducerent imperavit. Quod cum facere nequiver- monachi S. Albini, quasi noviter tunc inciperent,
sent (quia, quos nunquam habuerant, reperire testes querimoniam de monachis Vindocini pro ecclesia
alicubi non valebant), calumniam interim omittentes, Credonensi ad aures illius pertulerunt. At ille eis
x annis et amplius quibuscomes Goffredus vixit post non statim ibi, sed apud civitatem (2) Burdigalam,
ea siluerunt : statim vero post mortem illius aptum ubi et concilium habiturus erat, præmonitis mona-
se calumniandi reperisse tempus existimantes, rursus chis Vindocini et illuc vocatis, responsurum se et
nova decreta cudere, novos sibi judices adversus causam diligenter spondit examinaturum. Cumque
D monachos Vindocini per manum Goffredi comitis ju- ad concilium die Kalendas Aprilis convenissent, et
nioris, Goffredi alterius successoris, ascire tenta- monachi S. Albini clamorem suum cunctis qui ad-
bant; nonnullos etiam potentium personarum viros, erant audientibus fecissent; quidam de fratribus
quos improvide contra jus et fas in hoc sibi maxime Vindocini qui idcirco venerat, Vitalis nomine, re-
profuturos credebant, obærantes; ut videlicet quod spondit causam illam jam pridem in Romana synodo
justa ratione nequiverant, vel utcunque muneribus sub venerabilis memoriæ Nicolao papa publice de-
efficere prævalerent. Sed eorum spe in hac etiam terminatam fuisse, audientibus quibusdam epi-
parte, Deo disponente, frustrata, alia iterum adipi- scopis de Gallia ad concilium profectis, Hugone videli-
scendi quod cupiebant moliti sunt inferre machina- cet Nivernensi, Gualterio Meldensi, itemque Hugone
menta. Miserunt namque legatum Romæ G., unum Trecensi, atque Wlgrino Cenomanensi, quorum trea
de monachis suis, qui eorum super hac re domino H. scilicet W. et alius H. cum adhuc viverent, et
papæ insinualet querelam; sed longe aliter quam monachi S. Albini sæpedictam calumniam iterassent,
sperabant evenit, quia quanto ibi districtior tenetur litteras suas B. Turonensi archiepiscopo et E. Ande-
censura justitiæ, tanto minus invenit quod corrupt- gavorum pontifici in testimonium monachis Vindo-
pat avaritiæ adinventrix justitiæ. Denique O. abbas, cini transmiserunt, protestantes vidisse se et audisse

(2) Concilium Burdigalæ anno 1068 celebravit Stephanus legatus, de quo hic locus videtur intelli-
gendus.